

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az átalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz; 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szelet-István-út 1.**
 Egyes számok kaphatók a **Dobányúrdékban.**

Exhumálás.

A minap végigéveztem egy exhumált hulla boncolását, melyet hónapokkal előbb már a sir nyugalmának adtak át. Világért sem akarok belőle részletekkel szolgálni, a doktorok gyomorkéverő munkáját miért írnam le? Ha megemlitem, csupán csak azért tettem mert a szellemi világban is vannak hasonló merényletek az egészséges gyomrok ellen.

Valaki, a ki *Tiszamaradék*-nak nevezi magát, Bánffy bárót szeretné kiásni a sírjából. S hogy kivánatosabbá tegye, boncoltatni kezdi, turkálja a szemünk előtt az érdemeit. Az ország nyakára szeretné ültetni s hogy ez is legyen meglepette, Wekerlével köti össze egy bokrétába.

Bárki azt mondhatja róla, hogy: *ostobaság*. De hát fölötté érdekes, hogy abban a szabadelvűl pártban, a melyet unos-untalan az együttértés, a béke és szeretet sugaraival szeretnek a nagy nyilvánosság előtt összedrótogatni, ilyen árnyalatok is vannak a kik azt mondják:

Nem mondom, hogy tizen, huszan, vagy ötvenen vagyunk... de bizonyos, hogy elegenden vagyunk „Tiszamaradékok”, a kik, ha föláll az a két államférfi, kitől a liberalizmus megváltását, a haza jövőjét várjuk — mind melléje állunk és diadalra visszük a nagy eszméket, a melyeknek mi vagyunk a letéteményesei.

S. egyben kifejeznie:

nem engedjük meg, egy a reakció illa-

tavat fertőzött egyéb pártnyalatok kitessékelenek bennünket abból a házból, a hol Wekerle és Bánffy, a mi szellemi vezéreink és koronálan fejedelmünk együtt lakoztak velünk. De ha kiáll ez a két férfi, melléje állunk valamennyien, a kik vesztet reménytel bújdosunk a pártban: s megfellekvén gyávaságunkról, mely láncban tartott bennünket eddig, csak multunk méltóságáról fogunk megengedezni.

Természetes, hogy jellemzi azt a nagy szerű állapotot, a mely a kormánypártban létezik. Ezt azonban nem úgy kell venni, mintha Széll Kálmánnak az érdeme lenne az összegyűjtésük. A liberális pártot Tisza Kálmán s még inkább Bánffy Dezso alkotta meg a maga képére és hasonlatosságára. Mily érdekes azonban mikor a „Tiszamaradék” ilyenformán tiszteli meg őket:

... a tág lélkíméretűek hosszú falanxai, a kik elsősként mentek... a hol új isteneknek tömjent kell gyújtani és ünnepek mindenütt a hatalom mellett való kijáratában; vagyonilag elzűlltek, a kik a legelső számaszához kapaszkodva, fuldokolva igyekeznek szárazra vonatni tönkrement existenciájukat; fásult kedélyek, kiknek eltompult erkölcsi érzetűl, minden fogékony-ság kúhált. Az elveken rejtőző diszinkciók iránt, az önállóság és véleményélkülök nagy tabora, a kik épen úgy odaállnak az ellenkező párt mellé is, föltéve, hogy siker igazolja őket... S ha megmozdult is egyik-másikban az óvad szava, a miért uszályt kötötte magát a kárhozatos politika végzetes láncszemebe: ki vehetne rá követ, hogy az élet gondjai, a hozzátartozók sorsa iránti aggodalom lassankint legyűrték benne a tétovázást s visszakorbácsolták a „jog, törvény és igazság” jarmába: ...

Furcsa tükör, az bizonyos. A felséges nép fölkiüdi az országháza az ő „képviselőit”, a kik érette dolgozzanak, a kik viseljék az ő érdekeit s a kik meg is igérik választáskor, hogy az adóelengedéstől föltéle és lefelé mindent kivisznek, a mi a tisztelt választópolgárok szája íze szerint való s ime kifizük, hogy a képviselői urak (egy része: ezt már mi mondjuk) csak a maga szerencsésének kovácsa. S mondja valaki, hogy a parlamentarizmus nem járta le magát, mikor öskormánypártiak, — a kik Tiszát, Wekerlét, Szapáryt, Bánffy végigszolgálták s most Széll ellen agítálnak — ilyen önvallomásokat tesznek.

Hát aztán miben volt jeles az a Wekerle és Bánffy kormány? Megfelel rá a „Tiszamaradék”:

A „nagy kabinet” a valutarendezés, meg az egyházpolitikák orszakos, nehézmegalkotásában merült ki... a liberális eszmék fénye sohasem ragyogott jobban, mint akkor.

Tehát a valutarendezés és egyházpolitika.

Hogyanis rendezték a valutát? Igérték aranyat és kaptunk niklit. Kaptunk sokkal értéktelemebb ezüst pénzt. A régi 25 krajcárosok helyett kaptunk ugyanakkora nagyságu, de erősebb ötvözesű koronákat, a melyeknek névértéke 1 korona ugyan, de tényleg csak 16 krajcárt érnek. Az ötkoronás lázsiások ezüstérteke csak 83 krajcár. A külföld nem

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCÁJA.

Tudásvágy az emberben.

Dr. Kerekes Lajos Arvaszéki filológusok a hivatalnokok Otthonában tartott szabad előadása kivonatos alakban.

A tudásvágy és kíváncsiság ősi alaptermésze az embernek. Emlékezzünk csak vissza az első emberpár legendájára. Ádám és Eva a mindentudás fájának tiltott gyümölcséből ettek s ezzel vesztették el a paradicsomot.

Tulajdonképen iker-testvérek. A tudvágy a kíváncsiságnak komolyabb, a kíváncsiság a tudvágynak játsziabb nyilatkozata.

A tudás szomja kísérő bölcsőjétől az emberiség az ez haladásának rugója, egyúttal remény, kétségei, hite, és csalódásának szülő oka.

Ázsiának álmadozó népei főleg azért maradtak el a művelődésben, mert nem volt meg bennük eléggé a tudás vágya. Legjobb példa erre India művelődés története, mely az okorban sokat igéző fejlődést tüntet föl; de azután visszahátrált a brahmán vallás hatása alatt. Mert a rajongó brahmánista hindu teljesen elzárkózik a világtól; nem kíván látni, hallani, tudni semmit; hisz az egész világ Tosz, hamis árnya a megfoghatatlan örök valónak. Bráhmának s a megsemmisülés jótékony istene Sivah, a ki elenyészett, ezen árnyképet. Megsemmisíteni ez a cél a hindu előtt. Boldog, a ki már életében elszakít a

világgal minden kapcsolatot, kiül magából minden életötözött; mert az közel van az örök semmiséghez, a Nirvánához, amely az egyedül igaz való.

Ily felfogás mellett érthető, hogy az angol-indiai kereskedelmi társaság egy maroknyi csapata, élén egy elszánt ifjural, Civekoberttel több mint 100 millió népet számláló hindu birodalmat hódít meg alig 30 év alatt.

Az élénk tudásvágyú, kíváncsi népek fejlődéskepesek. — Egy tréfas néprajzi közmondás szerint az olasz mindent hallani, a francia mindent látni, az angol mindent megmérni, a német mindent rendszerbe foglalni kíván s mindegyik népnek erős faji tulajdonsága a tudásvágy.

Ha körül nézünk társas világunkban, azt látjuk, hogy beteg kedélyű ember az, akit már mi sem érdekel s ifjú zománcot von az aggra az eleven tudásvágy, kíváncsiság.

Nagyban, és egészben na az emberi tudás töméntelenül nagy birodalmon fölött uralkodik. Am e nagy birodalom csak egy kicsinyke rezgő harmatcsepp a mindenség végtelen írében, a természet örök csodái, megszámlálhatatlan sokféle színváltozatai között.

A méh zöngésétől, a menydörgésnek szívetremegtető morajáig; a fülemile hangjától a sivatag királyának hatalmas ordításáig; a hangoknak mily mérhetetlen változatu és színezetű skálája fut; a szent János bocár nyár esti csillogásától, a korhált síroktól fölött lanyha esteken játszadozó lidérc fényűlő a cikázó villámig, a földet elárasztó

napsugarakig, a szivárványig s onnan ismét le a rejtelmes Röntgen-sugárig, egy gyerekjátéknak a Kaleidoskopnak színes figuráig a fény és színök egész világa tárul föl.

Es így van ez minden dologban. Kimagyarázhatatlan szomjuság győtré meg tudni, vagy csak sejtetni, a mit nem tudnak s különösen a mit nem tudhatnak. Ezek az utóbb említettek örökké égető, kízó kérdései az emberiségnek. Majdnem keresztüli szurjuk kutató szemekkel a halottat; szeretnénk meggrázni tehetetlen dühünkben azt a gunyosan hallgató alakot, hogy kicsikarjuk belőle az örök rejtvény megfejtését. Mi van az emberi élet végén túl? Van-e egyáltalán valami? Hova lesz az agyból a gondolat; szívből az érzés?

Ez a győtré tünődés a jövő felől s azután a körülünk suhanó, zúgó, zizegő titkos erők, természetű csodák kiismerése, megtudásának elöhatatlan vágya szülte a vallási tölcselet kérdéseit s azok a proféták, isteni küldöttek, a kik feleltek rá, olyanok voltak, a kik jobban, biztosabban láttak szemekkel, jobban, tisztábban hallottak füleikkel, mint a tömeg. Ez az ő kinyilatkoztatásai sejtelmes, sugallatokból fakadó feleletek azon kérdésekre, a miket nem tudunk, de tudni szeretnénk nagyon.

Az ősi vallások jó része jóslatokból fejlődött ki. A sabáeismus pápi kasztja jósk s magusokból állott. Ezek a magusok voltak őseinknél az ugynevezett Előbajosok. — A görög és római pogányvallás a jóslatokat még a politikába is belevitte. A dodonai és delphi jósktól a

Mai lapunk 4 oldal.

mentek, azok is egyenként hagyták ott a jeles toporai medve-mestert. Mikor már a tánc- és illemoktatás sehogysem ment, mint városi uszó-mester tűnt fel a láthatáron. Tanító: hegedülni a víz alatt s uszni a víz színe felett egy méter magasságban s a végén arra a meggyőződésre jutott a közönség, hogy víziszonyban szenved s az uszást csak a szárazföldön kultiválja.

Alapi Kálmán, a tánc- és illemtanár, továbbá okleveles uszó-mester ekkor búcsú nélkül elhagyta az öskoronázó várost s egy egész esteideig hirt sem hallottunk felőle. Nem vészett el.

Váratlanul érkezett ismét városunkba. A napokban megjelent szerkesztőségünkben. Örömet fejezte ki, hogy ismét viszontláthatja városunkat s nyomban körüljárta az irászatot s új valcer, polka s tipegő-táncokkal gyönyörködtette a szerkesztőséget. Miután pedig kipihente a rögtönző-tánc fáradságait, mondókájához fogott:

Szerkesztő ur! Vásártér 4. sz. a. táncanfolyamot nyitok s szinte ideje, hogy hazajöttem, mert az itteni táncoktatással sehogy sem vagyok megelégedve. Néhány hét s megugrasztom a fehérvári táncmestereket. Beutaztam a művelt nyugatot s az összes nemzeti táncokat kitünően oktatom. Voltam Angliában, s honnan mint hely és munkanélküli csavargót Franciaország határáig toloncoltak azon csekélységért, mert véletlenül egy francia okmány került a zsebembe. Franciaországban nehéz volt az élet. Szoros baráti viszonyt kötöttem egy költői lelkű fiatalemberrel s mert költeni valónk nem volt, szerettünk. Egy délután gazdag volt az aratásunk. Egy teljes prágai sonka, friss rozskenyér, egy korsó jó bor volt az első préda s mert az ugynevezett ingből már csak a gallért találtuk meg testünkön, fehérneműt is szerettünk. Hallatlan vakmerőség! A francia igazságszolgáltatásban nincs helyes jogerzék. Barátom ügytelensége folytán törvény elé kerülünk s négy kemény hónapra büntettek meg. Két hónapig tartott a vizsgálati fogság, ezt tanulásra használtam fel. Megtanultam a francia nyelvet s a következő 8 hét alatt minden tudomány kifogyott a fejből, mert a francia börtönöket egyáltalán nem fűtik. Ily barbár módon bánnak egy művésszel a francia börtönökben. Németországba kerültem onnan s itt sem udvarias a nép. Csakhamar meggyűlt a bajom a hatóságokkal, de nem büntettek meg, mert idejében Hollandiába menekültem. Valóságilag üldöztek mint magyar embert. Hollandiának szép asszonyai és leányai teljesen lebilincseltek a szívem.

Jártam egy szép kis lány után 3 napig, de nem mertem, illetve nem tudtam megszólítani. A vége az lett, hogy még szeretni sem hagytak. A rendőr brutálitása törte meg szerelmemet s jónak láttam elhatározni, hogy szép Magyarországra felé veszem utamat. Hazajövet meglátogattam a leghíresebb táncmestereket, a kik már első látásra felismertek bennem a magyar tánczenit s üres kézzel egyikőtől sem jöttem ki. Bécsben tettem az utolsó látogatást az udvari táncmesternél, elismerőleg nyilatkozott tehetségeim felől s valószínűleg attól tartott, hogy bennem hatalmas vetélytársra akad, mert a német sógor formálisan kidobott.

Ekkor változtattam meg tervemet. Amerika felé fordultam. Az én művészetemnek kevés Európa. Úgy is lett. Hamburgig mentem. S azt hiszi szerkesztő ur, akadtam egy áldozatkész emberre is? Nem! Úgy kerülgettem a tengert, mint a kis kutya önmagát, midőn a saját tulajdon farkát akarja elérni. Mentem én jobbra is, balra is, de biz a víznek ott se vége, se hossza, pedig ha a tulsó partot láttam volna, dacára hogy a víznek nagy ellensége vagyok, odausztam volna. Szóval ez is dugába dől s csupa undvariasságból — hogy ne unatkozzam — mindig kísérlettel jöttem egész Magyarországra határáig. Ismerem is a puskatus biztató intelmeit.

Ennyi tapasztalattal gazdagodva most ismét Székesfehérvárnak szenteltem tehetségeimet. Bizalommal fordulok a helyi sajtó képviselőihez, ittőltemről érdemeim méltatása mellett, tájékoztatásuk a művelt közönséget. Meg kell még jegeyennem, hogy Reo főkapitány működésével nem vagyok megelégedve. Ez a lelketlen főkapitány még táncanálásra sem hajlandó engedélyt adni, ehhez pedig jogom van.

Alapi Kálmán, a világiótott táncmester elmondta a mondókáját, mi pedig kérésének eleget téve helyt adtunk a reklamirozásnak. Hogy pedig

teljes hűséggel állítsuk a közönség elé a szerkesztőségben lefolyt látogatást, végezetül csak annyit jegyzünk meg, hogy mivel Alapi ur nagyon gyanusan és még sürűbben nyúladozott a saját testéhez, többet magával hitük az illemtanárt, s jónak láttuk nem épen saját jószántából kicpedliztetni a szerkesztőségből.

Ma reggelre a táncanfolyamot oszlopaira egy-egy plakát tekeredett. Alapi Kálmán, az európai táncmester hirdeti megnyitandó táncanfolyamát. Mivel a szállodák nagytermei e célra kicsinyek, a Vásártér 4. sz. házában oktat hol a termék esetleg a felszerel avagy a szerűskerttel bővítettnek ki. Úgy legyen!

Kiskó.

SZÍNHÁZ.

Kezd. jan. 18.

Halálcs csud. Echegaray színműve. Szinte lízas drámai erő lüktet a darabban. A tárgy szövevénye rendkívül egyszerű és mégis feszült figyelmet igényel, hogy belejuthassunk a darab légkörébe. Az író kegyetlen szigorúsággal oldja meg felvett tárgyát. Keservesen bünteti a szegény leányt anyja bollaásért, a mit a nemeslelkű teremts önként vállal magára, magácnak vallván az anyja bűnét.

Az előadás egyöntetű volt és élvezetes. A szereplők mind belemerték a darabba és ott éltek és úgy éltek, mint a hogy azt Echegaray csodálatos fantáziája előírta. Megihlette őket a darab lelke. Igazán őszinte örömmel gratulálunk Szartasszónának (Angustias), a ki szép tehetségének cleddig közel sem adta ilyen kitűnő tanúbizonyságát. A jó Echegaray bácsi ha látja, bizonyára homlokán csókolta volna a kisasszonyt, olyan szépen, olyan értelmesen, olyan szerényen játszott.

De már nem mondhatjuk el ezt a partneréről, Margitairól (Raimundo), aki, habár igyekezettel, sőt szorgalommal akarta betölteni a szerepét, hidegen hagyott bennünket: nincs a játékában lélek, nincs benn élet.

A darab hibája, hogy Angustias és Raimundoval végcz. A többi szereplő csak keret. A keretből azonban — elegáns círadaként — kivált Tóth Lajos Don Genaro szerepében, amelyben a szerep kicsinyisége dacára — ki tudja tüntetni a maga ügyességét.

Szintűgy Szabóné is (Mercedes) kitűnő volt. Különös dícséret illeti meg Kovácsot, a ki finom érzékkel állította fel az öreg tábornok ruskadózó alakját. Reméljük, hogy a direktor még színrre hozza ezt az igazán szép darabot.

Szerda, jan. 14.

Cigány. Porzsolné L. Juliska alakította a cigányleányt a töle megszokott ügyességgel. Azt hisszük azonban, hogy művésze a hónap esti darabban sokkálta jobban fog bennünket gyönyörködtetni. Figyelemre méltó alakítást mutatott Kunhegyi Miklós is a halina-csizmás Zsiga cigány (ez specialitás!) szerepében. Szalóki és Szabóné dícséretre méltóan játszottak, némiközlben Rajcsányi, aki — noha a daraból 3 népdalt kihagytak — ma mégint hangjánál volt.

Szól.

Sigmund Ferry angol táncmester a budapesti Magyar Színház ballétmestere még e hó folyamán kezdi meg működését színházunkban. **Sötét kamra** és **Póstásjún** nagy angol táncoperett betanítására szerződtette Kunhegyi színgazgató. A két érdekes darab betanítása körülbelül két hetet vesz igénybe.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. I. Helyben. Az elhunyt dr. Major Ferenc orsz. képviselő emlékének szentelt s lapunkban közölt latin vers **Lőrinc Károly** bátyánknak, a mi kedves klasszikus poétánknak tollából eredt Hogy-hogy sem, de megesezt, hogy az aláírás elmaradt. Ez tévedés, a mit mi is csak most vettünk észre.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy **Kigyó-utca 18. szám alatt** a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **szabó-műhelyt és ruhatisztító-intézetet** nyitottam.

Sok évi gyakorlatom azon helyzetbe juttat, hogy a tisztelt közönség minden igényeinek a legjobban megfelelhessenek.

A legdivatosabb állás ruhákat is úgy tisztítom, hogy azok a divatos formájukat továbbra is megtartják.

Egy öltöny tisztítása és javítása 2 korona.

Hozzá egy öltöny vasalása **1 kor.**

Öltönyök és kabátokat a legolcsóbban fordítok.

Miután főtekrvésem, hogy a t. megbízóimat legteljesebb megelégedésre kiélegítem, szives pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel
Jäger Béla,
szabó-mester,
vegyi- és ruhatisztító,
Kigyó-utca 18. sz.

NOVENA,
azaz kilencnapos ájtatosság
Jezus szentcséges szívéhez
valamely különös kegyelem
elnyerésére. Kötve 60 fillér,
füzve 40 fillér darabonkint.
Kapható és megrendelhető
Rózmann István Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 23 a.

Állandó cukorka-áru
≡ KIÁLLÍTÁS ≡
megtekintésére felhívom a nagy-
érdemű közönség b. figyelmét.
Minden e szakba elképzelhető:
csokoládé-cukorka, cukrászdai sü-
temények és a legfinomabb cukor-
kák ezer és ezer fajtája bámulatos
olesón kaphatók.
Lakodalmi, bálí és más alkalmi
sütemények és torták megrendel-
hetők helybe és vidékre.
Tisztelettel
Kitrebbér **Nándor utóda,**
első székesfehérvári cukorka-gyára,
Nádor utca 10 sz.